

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ได้เริ่มให้การสนับสนุนโครงการพัฒนาขนาดเล็กในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และการพัฒนาอาชีพ อันเกิดจากความคิดริเริ่มของกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่ต่าง ๆ ในภาคเหนือจำนวน 3 พื้นที่ ได้แก่

1. พื้นที่ตำบลปอแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย กลุ่มผู้ปลูกสตอเบอร์รี่ กลุ่มผู้เลี้ยงวัวพื้นเมือง บ้านสบห้วยฟาน
2. พื้นที่ตำบลดอนเปา อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ คือ กลุ่มสังจรรย์ดอนเปา
3. พื้นที่ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย คือ กลุ่มเลี้ยงกก บ้านป่าสักขวาง

ทั้งนี้ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ได้เริ่มให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ดังกล่าวมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 ในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ เงินทุนหมุนเวียน การจัดการฝึกอบรม การศึกษาดูงานในพื้นที่ และการจัดประชุมสรุปงาน เป็นต้น

ตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานที่ผ่านมา สถาบันวิจัยและพัฒนา ได้มีเจ้าหน้าที่ในการติดตามเยี่ยมเยียน กลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเป็นประจำทุกปี รวมทั้งการจัดสรุปกิจกรรมการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันในรอบปีที่ผ่านมา เพื่อนำสู่การปรับแผนงานที่เหมาะสมในปีต่อ ๆ ไป

ปัจจุบัน กลุ่มกิจกรรมของโครงการต่าง ๆ ได้มีประสบการณ์การดำเนินงานผ่านไปเป็นระยะเวลานานพอสมควร บางกิจกรรมได้สิ้นสุดระยะเวลาในการดำเนินงานไปแล้ว และบางกิจกรรมใกล้จะสิ้นสุดการดำเนินงานในระยะเวลาอันใกล้นี้ ดังนั้น การศึกษาวิจัยเพื่อประเมินผลโครงการต่าง ๆ ภายใต้การสนับสนุนของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ จึงมีความสำคัญและจำเป็น เพื่อเป็นการสังเคราะห์และสรุปประสบการณ์จากโครงการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อนำสู่บทเรียน และการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งถือเป็นงานด้านการบริการสังคมอันเป็นภารกิจและหน้าที่หลักที่สำคัญยิ่งของบทบาทชุมชนมหาวิทยาลัยในทุกแห่ง ทั้งนี้ เพื่อนำสู่เป้าหมายสำคัญของกระบวนการพัฒนา คือ การเสริมสร้าง

ความเข้มแข็ง และเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งตนเองขององค์กรท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ดังนั้น การวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนากลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้ง 3 พื้นที่ดังกล่าว จะมีส่วนสำคัญในการสรุปและสังเคราะห์บทเรียนอันมีค่ายิ่ง ในการทำความเข้าใจภาพโดยรวมของการพัฒนาชุมชน เข้าใจเงื่อนไขต่าง ๆ ของความสำเร็จ หรือไม่สำเร็จของโครงการ ตลอดจน จุดอ่อน จุดแข็งของโครงการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำสู่การกำหนดทิศทางของงานแผนพัฒนาและบริการ สถาบันวิจัยและพัฒนา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยพายัพที่จะสนองปณิธานด้านการบริการสังคม นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังจะเป็นฐานข้อมูลสำคัญให้กับสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ในการกำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการสนับสนุนกิจกรรม โครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเป็นการสรุปบทเรียน และประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ
2. เพื่อติดตาม และประเมินความก้าวหน้าของโครงการต่าง ๆ

ขอบเขตการศึกษา

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาชุมชนของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนหมุนเวียนจากมหาวิทยาลัยพายัพมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2531-2541 ในพื้นที่ 3 แห่ง ได้แก่

1. พื้นที่ตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย กลุ่มผู้ปลูกสตอเบอร์รี่ กลุ่มผู้เลี้ยงวัวพื้นเมือง บ้านสบห้วยฟาน
2. พื้นที่ตำบลดอนเปา อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ คือ กลุ่มสัจจกรดอนเปา
3. พื้นที่ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย คือ กลุ่มเสื่อกก บ้านป่าสักขวาง